

Csicsay Alajos

Én csak „távutas” voltam Nyitrán

A távutas amolyan szlovákiai magyar szó, mint amilyen a szkripta, a zápcocset, internát meg a hozzá hasonlók (voltak?) annak idején, közelebből a múlt század hatvanas éveinek elején, amikor én a Nyitrai Pedagógiai Intitút, később Fakultás, a Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem jogelődjének a levelező hallgatója voltam.

Az én korosztályom pedagógusi pályára való felkészítése, sőt az egész eddigi életutunk akár szemléltető példája is lehetne a Kárpát-medence 20. századi – eddig még fel nem dolgozott – groteszk szellemtörténetének, megírva benne a kisebbségi sorsra kárhóztatott nemzettörődék(ek) nevelés- és oktatásügyével történt kísérletezéseket.

Javában dúlt a második világháború, amikor nyakamban fehér gyolcsarisznyával, mezítláb beléptem szülőfalum, Csiliznyárad olajos padlójú iskolájának egyetlen tantermébe, ahol meglepődve láttam, hogy azok a nagylányok, (kis)leventék, akiknek, ha találkoztam velük az utcán, dicsértesséssel illett köszönnöm, ott ülnek a hosszú zöld padokban. Az egyik lány odajött hozzám, kézen fogott és azt mondta: „Ne féljél, Lojzika, látod, mink is itt vagyunk”, és beültetett az első padba, mely olyan magas volt, akár a templomi padok, alig látszott ki belőle.

Még csak a vesszők és a karikák rajzolgatásánál tartottunk, amikor ránk köszöntött a három évig tartó hosszú

vakáció. Arról, hogy leteltével szüleim révén én is a jogfosztottak közé soroltattam be, halvány sejtelmem sem volt. A valóságra akkor kezdtem ráérezni, amikor észrevettem, hogy valami nincs egészen rendben a nevemmel. Én még az első Csehszlovák Köztársaság utolsó esztendejének első felében születtem, keresztségben családi hagyományként az Alajos nevet kaptam, azonban a balonyi jegyző, cseh nemzetiségű lévén, az anyakönyvbe Alois-t írt be, amiből kifolyólag én is csehféle gyerek lettem. Zsitva tanító úr viszont 1944 szeptemberében, figyelmen kívül hagyva e tényállást, engem mint Alajost repatriált. Nyilván nem ezt rótták fel neki négy év elteltével, amikor mint állás nélküli hontalant a medvei hídon családostul átzsupolták Magyarországra, minket pedig egy Jozef Michalka nevű pályakezdő szlovák fiatalember gondjaira bízta. Nála én Alojz Čičay lettem. Igaz, a vezetéknevemet később, hatályos törvények értelmében, helyreigazították, ám a keresztnévem szlovák változata a hivatalos irataimon egészen az 1989-90-es rendszerváltásig megmaradt. Így íródott be az államnyelven kitöltött indexembe, sőt még a diplomám is csak egy nyelvű lehetett.

Minket (legalábbis engem) a munkaadóim mindvégig úgy kezeltek, hogy a képesítésem csupán magyar tanítási nyelvű iskolákban való munkálkodásra jogosít fel – eszembe sem jutott, hogy másmilyenben is tanít-

hatnék –, holott rajta egy szó sem utal rá, hogy magyar tanító vagyok, amit természetesnek vettem.

Ha jól emlékszem, az újonnan megnyílt nyitrai főiskolán a pedagógusképzés négyéves volt, én viszont – ráadásul a levelezői tagozaton – három év alatt végezhettem el. Ezt azzal indokolták, hogy akik a pedagógiai szakközépiskolából kerültek ki, azoknak egy év kedvezmény jár. Tegyük fel, ha mindjárt a szakérttségi után jelentkeztem tovább tanulni, ugyanazt a képesítést, mint Nyitrán, kedvezmény nélkül Pozsonyban, két év alatt megszerezhettem volna, de ha a négyéves tagozatot választom, középiskolai tanárként (is) kaphattam volna állást. Csakhogy az ember életében minduntalan ott settenkedik a „volna” vagy a „ha”. Minket, akiket a háború után újrászervezett tanítóképzőkben (Pozsonyban, Rozsnyón) készítettek fel a pályára, mivel a magyar iskolák tanítók nélkül maradtak, s a hiányt velünk igyekeztek pótolni, úgy rendelkeztek az irányadók, menjünk mindjárt tanítani, s aki mégis főiskolát szeretne végezni, megteheti majd távúton. Csupán azt felejtették el megmondani, ha erre kerül a sor, ki mindenkinek lesz beleszólási joga, hogy milyen szaktantárgyakat választhatunk. Én már az alapiskolában, köszönhetően Arany Jánosnak, Jókainak, Mórának, rászoktam a betű ízére, olyannyira, hogy az olvasás máig tartó szenvedélyemmé lett. Mi sem volt hát természetesebb, hogyha

lehet, a magyar-történelem szakra jelentkeztek. Igen ám, de az iskolánk akkori igazgatója határozottan kijelentette, ő kész támogatni az elhatározásomat, de csak akkor, ha kémia-biológiát leszek hajlandó tanulni, mert a muzslai iskolának más szaktanítóira nincs és belátható időn belül nem is lesz szüksége. Hozzátette, ez a járási tanfelügyelőségnek is a véleménye. Be kellett látnom, e szempontból igaza van. Nős voltam már, családi házban laktunk, mit tehettem más, felvételiztem a fölötteseim által engedélyezett szakokra. Megvallo, a kémia fölöttébb idegen volt hozzám, illetve én idegenkedtem tőle, de amit kellett, azt megtanultam belőle. Bár nem törekedtem rá, nem is szoktam büszkélkedni vele, az erőfeszítéseim végeredménye vörös diploma lett. De mikor baráti körökben valahogy szóba került az én kémiám, el-elsütöttem a régi tréfát: Úgy vagyok én ezzel, mint a hajdani diák a barátfülével volt. Miután jóllakott velem, felsóhajtott: „Hátha még szeretném is.” Mihelyt lehetőség nyílt rá, át is paszszoltam a hozzá nagyobb affinitással viszonyuló valamelyik kollégámnak. De ez már egy kicsit később történt meg Párkányban. Tehát én Nyitrára távutasként jártam, miközben akár távgyaloglásból is megérdemeltem volna egy „zápocsetot”. Ugyanis a muzslai otthonunk a vasútállomástól mintegy négy kilométerre esett, buszjárat nem volt, maradt hát az apostolok lova.

Akkoriban a szombatok nem voltak szabadnapok, ha előadásokra, konzultációkra mentem, a kollégák nem nagyon örvendtek a helyettesítéseknek, s három éven át minden szünetem el „összpontosításokon” töltöttem el. A fő tantárgyakat kezdtem megkedvelni, de tőlük még főbbek is akadtak, mint például a marxizmus-leninizmus, a munkásmozgalom története, miegymás. A filozófiára és a gazdaságtanra, még ha előtte is állt a jelző: politikai, semmi panaszom (akár többes számban is mondhatnám) nem lehetett, mert kitűnő szakemberek voltak az előadók. Hogy csak egyet említsek meg közülük, a filozófiatanárt, Onódi Jánost. S ha akkor nem tanultam volna meg alaposan a gazdaságtant, aligha lennék képes még csak kapiskálni is, mi oka lehet annak a rengeteg felfordulásnak, ami ma a világot elárasztja. Nem mintha akkoriban nem része-

sültünk volna belőle bőven. Sokan mondogatják, abban az időben mindenkinek volt munkája, és csak úgy ukmukfukk nem lehetett szélnek ereszteni embereket. Dehogynem, csak cáfolhatatlan indokot kellett rá találni. Hadd mondjak erre is egy példát. Egy illető az Intitúton a pedagógia tanáraként szerepelt, amihez a szólás-mondás szerint annyit se értett, mint hajdú a harangöntéshez. Egy hétig hallgattuk zavaros szóáradatát reggel nyolctól este hatig. Beszélt ő mikrokozmoszról, makrokozmoszról, többek között arról is (hogy került ez a pedagógiába?), hogy a balneológia nem a bálnák feldolgozásával foglalkozó tudomány, mire óriási kacagás tört ki. A rendszer által favorizált pedagógiai tankönyv szerzőiről (Kairov-Goncsarov-Jeszipov-Zankov) külön-külön személyleírást adott, például így: „Itt van, kérem ez a Jeszipov. Alacsony, szerény, jóindulatú, sánta...”, de a nagy röhejtől nem tudta folytatni, ezért más ostobaságokba kezdett. Nyilvánvaló volt, hogy tanárnak alkalmatlan, de nem ezért szabadultak meg tőle, hanem, mert a neve az egyik főúri családdal asszociált. Hiába siránkozott, hogy semmi köze az arisztokratákhoz, nem volt kegyelem.

Egyébként, ami a politikai közhangulatot illetve, viszonylag csendes korszak volt a hatvanas évek eleje, pedig lett volna ok jócskán az elégedetlenkedésre. Soha nagyobb húsmizériát nem éltünk át, mint akkor. Már hajnalban sorakozni kellett a hentesüzlet előtt, hogy legalább vasárnap jusson valami a fazékba.

Majdnem elfelejtettem, hogy harmadik szakot is tanultam, a munkára nevelést, pontosabban kertimunka-gyakorlatokat. A harmadik évben, ki tudja mi oknál fogva, a három tantárgy közül egyet le lehetett adni, némelyek éppen ezt választották, ám én nem éltem a lehetőséggel, és abból is lediplomáztam. Nem bántam meg. Egyik tanárunk, egy agrármérnök, aki kitűnő szakember volt, elhordott bennünket a magnemesítő kísérleti gazdaságoktól kezdve a gyümölcsfeldolgozó üzemeken, konzervgyáron át a vágóhídig, és még az állami hústartalékok nagyraktárát is ki tudta nyitítani előttünk. Egy szót sem szólt arról, hogy nem a termeléssel van probléma, hanem valami mással. Felőtt emberek voltunk, senki sem tartott igényt kommentárookra.

Hogy mi volt számunkra az előírt tananyag, előttem sohasem derült ki. Vizsgáztam én a kertészeti alapismereteken kívül talajtanból, általános és részletes növénytermesztésből, pomológiából, állattenyésztésből és mezőgazdasági géptanból is. A gyümölcsfák oltását és szemzését is tanította, helyesebben, kertészekkel taníttatta csoportunknak Göbö tanár úr, bár én már ezeket gyerekkoromban elsajátítottam édesapámtól és a falu öregjeitől. (Őket a tanítójuk tanította meg rá annak idején). Amikor befejeztem tanulmányaimat, tanárom azzal lepott meg, hogy megszólított, jelentkezhetnék a mezőgazdasági főiskolára asszisztensnek, ahol ő főállásban dolgozik. Megköszöntem neki a szíves invitálást, de nem kívántam élni az alkalommal.

Tantárgyaim közül elsőként említettem a kémiát és azt is, hogy mekkora kihívást jelentett számomra, különösen a szerves kémia, amihez Sálfalvi Gyula tanár úr írt főiskolai jegyzeteket, azaz „szkriptumot”. Neki, a maga eleganciájával, igazán arisztokratikus volt a megjelenése, hogy mást ne emeljek ki a küllemből, mint a tekintély-tiszteletet kiváltó öltönyeit, sétapálcáját, kalapját és csokornyakkendőjét. Hírlett, hogy már az ötvenes években is ilyen előkelően jelent meg a kötelező, május elseji felvonulásokon Pozsonyban, akkor, amikor a micisapka volt az elkötelezettség meggyőző bizonyítéka. Arról nem szólt a fáma, hogy neki e „különcséget” valaki is szóvá tette volna. Minket, hallgatókat következetesen elvtársnak szólított, de tudtuk, hogy neki a tanár úr jár ki. Nála a vizsgák általában fél napig tartottak. Én az első nekibátorodásomat mintegy húsz perc múltán feladtam. Emlékszem, egyik kérdése az volt, mit tudok mondani a nitrogén oxidjairól és a salétromsav(ak)ról. Ő, aki a vizsgázót pipaszó mellett órákon át képes volt türelmesen hallgatni, az én mondandómat folyvást félbeszakította. Nyilván hamar rájött, hogy engem a gondolkodásmódom nem a kémiai egyenletek és a sztöchiometriai problémák kiokumlására predesztinált. Amikor azt mondtam, hogy a „dinitrogén-oxid belélegzése kábulást idéz elő”, ő a mondatomat úgy igazította helyre, hogy „bódulatot”. Majdnem kicsúszott a számon, hogy a könyvében „kábulás” van írva, de hamar észbe kaptam. Más sem hi-

ányzott volna, mint hogy értelmetlen vitába bocsátkozzam vele. Inkább megkértem, szíveskedjék nekem egy másik időpontot adni. (Szerencsére nem „termint”, de még terminust sem mondtam, mert tudtam, hogy ő a háború után, Magyarországról jött át Szlovákiába, és az ilyen kifejezésekre módfelett kényes.) Felállt, és csak annyit mondott: „kérem, ahogy óhajtja”, és a naptárában keresett egy újabb dátumot. Engem többet soha nem vizsgáztatott egy óránál tovább, sőt még addig sem. Az államvizsgán is – esetemben – átengedte szerepét ifjabb kollégájának, Simon Lászlónak. A jegyzeteit később beköttettem, s ha néha pontosítani akarok valamit, le-leveszem a polcra, és önkéntelenül tovább olvasom.

Nyitrán talákoztam ismét egyik pozsonyi tanárommal, Zsibrita Lajos bácsival, akit még a két háború közötti pozsonyi magyar tanítóképzőtől örököltünk. Mi tagadás, az a pedagógia, amivel ő bajlódott, akkor már igen elavult volt, de nem kevésbé a pszichológia is, jobban mondva az új irányzatok még ki sem bontakozhattak, aminek tudva levő, hogy politikai vagy inkább ideológiai okai voltak.

Akkoriban – ez is a kor jellemrajzához tartozik – még nem létez(het)tek előadói rangok. Az oktatók kivétel nélkül főiskolai tanítók, „vysokoškolský učitel” voltak. Egykori tanáraink közül tudtommal senkiből sem lett később professzor, és docens is kevés.

Számomra meghatározó személyiség volt biológiatanárom, Öllös Árpád, aki főként a botanikát preferálta. Első előadását azzal kezdte, hogy okvetlenül szerezzük meg a Haraszty Árpád szerkesztette *Növénytant* és a Jávorka-Csapody-féle *Erdő, mező virágai* című növényatlaszt. Igen ám, de ezekhez csak Magyarországon lehetett hozzájuk jutni, az előbbihez már csak valamelyik antikváriumban. Nekem viszont útlevéllel sem volt, ezért a *Növénytant* rekonokkal

csempésztettem át a határon. Csak mellékesen jegyzem meg, a 111,50 forintos kiadvány „piaci ára”, mire hozzám került, ötszáz forintra rúgott. Figyelembe véve az akkori kereseteket, több mint félhavi fizetésem ment rá, de megérte. E csodálatos tankönyv már a megjelenésével szenzációt keltett a magyar oktatásügyben. Tán mondanom sem kell, milyen értékes darabja még ma is a könyvtáramnak. Akárcsak Brehmtől *Az állatok világa* négy kötetbe sűrített, „teljesen átdolgozott” változata. Ennek a megvásárlását is Öllös Árpád ajánlotta. Ő nemcsak jó előadó volt, hanem ízig-vérig tanár, vagyis olyan típus, akit mindenekelőtt az emberi közelség jellemez. Még csak jelét sem adta a tudásbeli fölényének. Annak is tudatában volt, hogy a levelezőkre otthon mekkora terhek nehezednek, hiszen többségük fiatal házas, sőt családos ember volt, s mint falusi tanítókra nemcsak iskolai, hanem iskolán kívüli, ún. társadalmi feladatok is hárultak, akárcsak a két világháború közötti néptanítókra. Akkor ő Érsekújvárban lakott, onnan utazgatott fel Nyitrára naponta. Ha talákoztunk vele az állomáson, a vonatban közénk ült, elszórakozott velünk, és olyan is előfordult, hogy egy-egy „távhallgatóval” külön beszédbe elegyedett, szinte észrevétlenül kérdéseket tett fel neki, s mire Nyitrára értünk, kérte a kolléga indexét és beírta, mai szóhasználatnál élve, a „kollokviumon” szerzett jegyét, s az illető a következő vonattal már mehetett is haza. Árpád – később jó barátság alakult ki közöttünk – magas, jóvágású és víg kedélyű fiatalember volt, aki szeretett tréfálkozni, ám egyszer egy anekdotába illő sztori esett meg vele. A kezdetben mintegy harminc főből összeverbuvalódott biológiát (nem kizárólag kémiaiával társítva) tanuló csoportunk egyik új tagja, aki a pozsonyi vagy tán a brünni főiskoláról csapódott hozzánk, szorongva ült a fapados vagonban. Árpád mintha szolidari-

tásból tenné, megkérdezte tőle, vizsgára igyekszik talán?, mire ő igent mondott, és hozzáfűzte, hogy valami Öllös nevű tanárhoz. „Nem ismered őt?” – kérdezte tegezve, mert azt hitte, Árpád is olyan távutasféle, mint mi. „Talán egy kicsit” – felelte hamiskás mosollyal. A párbeszéd váratlan fordulattal folytatódott: „Nagymarha ember, mi?” Erre már, akik hallották, összezárt ajakkal másfelé kezdtek tekingélni. „Ami azt illeti, elég nagy” – felelte nevetve a tanár. Mindenki megkönnyebbült, amikor vonatunk a célállomáshoz ért, s az utasok többsége megindult kifelé. Árpád gyors léptekkel előrement, a diákok lassan ballagtak, mert még volt idő az előadások, vizsgák kezdetéig. Senki nem szólt az új kollégának, hogy „te most marhául melléfogtál, komám, de majd meglátjuk, mi sül ki belőle”. Azért akadtak, akik kíváncsian várták a fejleményt, és ott tébláboltak a biológiai szertár előtt, mintha ők is vizsgára készülnének. Egyszer csak kinyílt az ajtó, és megjelent Árpád frissen vasalt fehér köpenyben, épp hogy bele nem botlott a delikvensbe, aki a meglepetéstől szinte megmerevedett. „Hát maga az?” – nyögte ki, és választ sem várva, sarkon fordult, hogy elslisszoljon, ám a tanár mintha számított volna rá, utána szólt: „Ne szaladjon el, barátom, jöjjön csak be nyugodtan, nincs semmi baj!” Hogy a vizsga miként zajlott le, arra csak a szenvedő alany örömtől sugárzó arcából lehetett következtetni. Miután az ajtó becsukódott mögötte, és úgy vélte, már biztonságban van, odasúgta a köréje gyűlteknek: „Hiszen ez egy .... tanár, ilyenekkel még soha nem talákoztam.” Többé mi sem vele. Hogy lemorzsolódásának mi lehetett az oka, örök titok maradt. Mellesleg a nagy létszámú csoportunknak, értesüléseim szerint, csak egy töredéke jutott el a „promócióig”.

Hogy a biológia végképp a szívemhez nőtt, érthető, ezt mindenekelőtt Öllös Árpádnak köszönhetem. A botanikai szigorlatot indexem tanúsága szerint 1963. január 14-én tettem le – ma már szinte elképzelhetetlen az ilyesmi – Öllösék érsekújvári lakásán, az esti órákban. Kérdései a következők voltak: Tropicizmusok; Gombák; Rózsafélék rendje; és az Egyszikűek osztálya. A felkészülésre egy órát kaptam, de elég volt fele is. Mire lehet ebből következtetni? Elsősorban arra, hogy Öllös tanár úr különösen

nagy súlyt helyezett a rendszertanra, továbbá, ami még ennél is fontosabb, az összefüggésekben, illetve a rendszer(ek)ben való gondolkodásra. No meg a gyakorlati dolgokra, amit a diplomamunkám témája is igazolhat. Az oklevelemhez csatolt bizonyítványban olvasható a címe: Odonata. Magyarul azt jelenti, szitakötők. Ő javasolta. Egy évig kellett gyűjtenem e gyors röptű, legősibb eredetű rovarokat kora tavasztól késő ősziig Muzsla határának vizes, vizenyős területein. S közben persze megfigyeléseket végeztem, feljegyzéseket készítettem. Aki akkor látott engem a falu lakói közül, rovarhálóval a kezemben, nedves réteken, kanálisok szélében tapicskolni, azt vélhette, flúgos lettem. Egyik idős bácsi egyszer meg is szólított: „Tanító úr, itt hiába akar halat fogni, inkább menjen a Felső tóra, abba, ha belemeríti a szákját, rögtön megtelik ponttyal. Csak vigyázzon, el ne csípjék!” Gondolta, ha már rabszikkodni támadt kedvem, lopkodjak oda az állami haltenyésztéhez.

Az előbb említett botanikai vizsgámon jelen volt egy számomra ismeretlen úr is, mint később kiderült, tanárom egyik kollégája a mezőgazdasági főiskoláról. A nevét nem jegyeztem meg, csak annyit tudtam meg róla, hogy híres entomológus, aki egész életén át a hártvászárnyúakkal foglalkozott. Hallván tanárom dicsérető szavait, kissé közönyösen megjegyezte: „Szóval a kolléga biológusnak készül.” Mire én: „Nem, dehogyan, én biológiát tanító pedagógus szeretnék lenni.” Kicsit elgondolkodott, aztán azt mondta: „Nagyon helyes. Mert jegyezze meg barátom, e két szakterület teljesen eltér egymástól.”

Ezt bizony jó lett volna, ha az akkori és az utánuk regnáló illetékesek is (meg)hallják, mert szerintem a tanítók, tanárok képzését akkor rontották el megbocsáthatatlan felelőtlenséggel, amikor a főiskolákat válogatás nélkül egyetemmé nyilvánították. Ráadásul a nevelélméletet, ha úgy tetszik, a pedagógusok szakmai felkészítését összemosták a bölcsészettannal, s lett belőlük nem éppen jól sikerült – amolyan se hús, se hal – képzés, miáltal a kutatómunka fontossága fölébe kerekedett az emberneveléssel járó feladatok megtanításának.

Ezt a megjegyzést ne vegye tőlem rossznéven senki, hiszen ez csak egy vén, egykori iskolamesternek a morfondírozása.

Petres Csizmadia Gabriella

Beszélgetés a Tannyelvválasztási útikalauzról

Rendhagyó nyitánnyal indul a *Négyszemközt* rovat – beszélgetőpartnereim, Vančo Ildikó és Kozmács István ezúttal nem a saját életútjukról, hanem egy készülő tájékoztató füzetéről, a *Tannyelvválasztási útikalauz* című kiadványról mesélnek. A megjelenés előtt álló brosúra a tannyelvválasztással kapcsolatban kialakult mítoszokat és tabukat kívánja (ismételten) ledönteni.

■ Milyen céllal készült a tannyelvválasztási útikalauz?

■ Minden évben tanúi vagyunk annak, hogy sok magyar anyanyelvű vagy dominánsan magyarul beszélő gyermeket a szülei nem anyanyelvének megfelelő iskolába íratnak. Sokan nem is sejtik: a legjobb szándékuk ellenére sem biztos, hogy jól tesznek ezzel gyermeküknek. Az egyetemi órákon ezzel a problémával foglalkozva a hallgatók sokszor meglepve hallják, hogy a tudomány, ezen belül pl. a szociolingvisztika nem érzelmi oldaláról közelíti meg ezt a témát, hanem kutatásokon alapuló tények segítségével világítja meg azt a helyzetet, hogy mit történik a nyelvvel és identitással akkor, ha nem anyanyelvű iskolába jár a gyerek. A végső lökést az egyik hallgatónk kérdése adta meg, mikor az egyik órán a következő kérdés hangzott el: „De tanárnő, miért nem mondják ezt el mindenkinek?” Ekkor döntöttük el, hogy készítünk egy közérthető, tömör tájékoztatót a tannyelvválasztás következményeiről és hatásairól, hiszen a tannyelvválasztás problémája a mi szlovákiai magyar közösségünket nagymértékben érinti. A felvidéki magyar közösséget érintő százezres nagyságrendű fogyás az elmúlt 20 évben, valamint az a tény, hogy a magyar

nemzetiségű gyermekek több mint 22%-a szlovák tanítási nyelvű iskolába jár, szükségessé teszi, hogy minél több szülő, pedagógust minden lehetséges fórumon megszólítsunk. Célunk, hogy olyan tudományosan megalapozott érvrendszerrel ismertessük meg a szlovákiai magyar közösség minél több tagját, amely segítséget jelenthet a megfelelő döntéshez. Az elkészült füzet kérdés-felelet formájában próbál segítséget adni a tannyelvválasztás előtt álló szülők döntésének meghozatalához.

■ Kik az ötletgazdái a tájékoztatónak?

■ A Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem Közép-Európai Tanulmányok Kara Magyar Nyelv és Irodalomtudományi Intézetének munkatársai készítették az útmutatót. A Magyar Tudományos Akadémia támogatásával 2009-ben négy határon túli kisebbség (Kárpátalja, Szlovénia, Burgenland és Horvátország) számára füzet formájában készült és megjelent már egy magyar nemzetiségű szülőknek íródott útmutató *Tannyelvválasztás a kisebbségi régiókban* címmel, de Szlovákiában nem került kiadásra hasonló tájékoztató. Azonban míg ezek a füzetek inkább a szakmának szánt tudományos munkák, a *Tannyelvválasztási útikalauz* mindenki számára közérthető, a nem nyelvészettel foglalkozó „laikusok” számára írt füzet.

■ Hol jelenik meg a kiadvány?

■ A Szlovákiai Magyar Akadémiai Tanács, a Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem Közép-Európai Tanulmányok Kara és a Fórum Kisebbségkutató Intézet közös kiadványaként szeretnénk megjelentetni a füzetet. Eredeti tervünk szerint az Új